

Sijoitussuunnitelma Paltamon kunta

Kunnanhallitus 5.12.2023 § x
Kunnanvaltuusto 14.12.2023 § x

1. Kunnan taustatiedot ja lähtökohdat

- Sijoitustoiminta
- Sijoitusomaisuuden rakenne
- Lähtökohta sijoitussuunnitelmalle
- Sijoitustoiminnan organisointi

2. Sijoitustoiminnan tavoitteet ja periaatteet

- Sijoitustoiminnan yleiskuvaus
- Sijoitustoiminnan tavoite pitkällä aikavälillä
- Omaisuusluokat ja sijoitusinstrumentit
- Varainhoitomalli
- Kestävän sijoittamisen periaatteet

3. Riskienhallinta

- Riskienhallinnan yleisperiaatteet
- Hajauttamisen periaatteet
- Likviditeetin turvaaminen

4. Allokaatio

- Sijoitustoiminnan tavoiteallokaatio ja liukumaväli

5. Sijoitustoiminnan seuranta ja raportointi

- Raportoinnin periaatteet
- Käytettävät vertailuindeksit ja tuottojen seuranta
- Ulkopuoliset asiantuntijat
- Sijoitussuunnitelman päivitystiheys

Paltamon kunta

SIJOITUSSUUNNITELMA

1. Kunnan taustatiedot ja lähtökohdat

1.1. Sijoitustoiminta

Kunnan sijoitustoiminnan on oltava suunnitelmallista ja toiminnan tueksi on laadittu tämä Sijoitussuunnitelma.

1.2. Sijoitusomaisuuden rakenne

Sijoitettavat varat ovat alun perin sähköyhtiön myynnistä saatuja varoja. Paltamon kunnalla on myös metsäomaisuutta. Metsäomaisuus ei kuulu tämän sijoitussuunnitelman piiriin.

1.3. Lähtökohta Sijoitussuunnitelmalle

Tämän Sijoitussuunnitelman tavoitteena on määritellä selkeään ja ymmärrettävään muotoon Kunnan tavoitteet, toimintatavat ja reunaehdot sijoitustoiminnan toteuttamiseen.

Kunnan sijoitustoiminnan tavoitteena on huolehtia sijoitettavan varallisuuden tarkoituksenmukaisesta sijoittamisesta ottaen huomioon tuottotavoite, hyväksytty riskitaso, likvidien varojen tarve, allokaatiorajoitteet liukumaväleineen sekä sijoitustoiminnan organisointi ja arviointikriteerit ja muut mahdolliset rajoitteet.

1.4. Sijoitustoiminnan organisointi

Valtuusto päättää kunnan kokonaisvarallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan perusteista ja sijoitussuunnitelmasta.

Kunnanhallitus päättää mahdollisesta varainhoidon ulkoistamisesta, sijoitussuunnitelmasta poikkeavista yksittäisistä sijoituspäätöksistä ja sijoitustoiminnan riskien valvonnasta.

Kunnanjohtaja toimeenpanee hallituksen sijoitustoimintaa koskevat päätökset, raportoi kunnanhallitukselle sijoitustoiminnan kehityksestä, raportoi kunnanvaltuustolle sijoitustoiminnan kehityksestä, vastaa sijoitustoimintaa koskevasta valmistelusta ja vastaa mahdollisesta varainhoidon sopimisesta. Kunnanjohtaja voi tehdä yksittäisiä sijoituspäätöksiä sijoitussuunnitelman rajoissa. Kunnanjohtaja voi siirtää toimivaltaansa edelleen.

Näitä edellä mainittuja periaatteita varten on laadittu tämä Sijoitussuunnitelma.

Kunta toimii samoilla rahoitusmarkkinoilla kuin muutkin sijoittajat. Siellä toimiessaan kunta noudattaa sellaisia periaatteita, jotka eivät ole ristiriidassa kunnan tarkoituksen ja sääntöjen kanssa.

2. Sijoitustoiminnan tavoitteet ja periaatteet

2.1. Sijoitustoiminnan yleiskuvaus

Kunnan sijoitustoimintaa kuvaavia tekijöitä ovat

1. pitkäjänteisyys,
2. riskien hajauttaminen,
3. yksinkertaisuus ja
4. Kunnan toimintaperiaatteita vastaava kestävä sijoittaminen.

Kunta ei tavoittele lyhyen aikavälin voittoja eikä kunnan sijoitustoimintaa ohjaa lyhyen aikavälin markkinaliikkeiden ennustaminen tai tuoton maksimointi korkealla riskillä. Pitkällä aikavälillä kunta tarkoittaa 10 vuotta. Kunnan sijoitustoiminnan tulee olla pitkäjänteistä ja varallisuuden arvon turvaavaa omistamista, jossa sijoitukset on hajautettu riskien näkökulmasta laajasti.

Kunnan sijoitustoiminnan tulee olla järjestetty siten, että omaisuudenhallinnointi ei ole kohtuuttoman työlästä eikä aiheuta perusteettoman korkeita kustannuksia. Tehokkuuden ja kohtuullisen kustannustason ohella Kunnan sijoitustoiminta tulee järjestää laadukkaalla tavalla.

2.2. Sijoitustoiminnan tavoite pitkällä aikavälillä

Kuntaliiton ohjeen mukaan kunnan sijoitustoiminnan tulee lähtökohtaisesti olla taloudellisesti tuottavaa. Sijoitusten tuoton tulisi kattaa myös sijoitustoiminnan hoitamisesta aiheutuvat kustannukset.

Sijoitustoiminnan tavoitteena on pitkällä aikavälillä reaalin 2 %:n tuotto.

Sijoitustoiminnan tarkoitus on tukea Paltamon kunnan perustehtävää. Vuosittain Paltamon kunta tavoittelee saavansa 2 % kassavirtaa sijoitustoiminnasta.

2.3. Omaisuusluokat ja sijoitusinstrumentit

2.3.1. Sallitut omaisuusluokat sijoituskohteet

Sijoitukset pääosin tehdään hajautetusti rahastojen kautta. Kunta voi itse tai varainhoitajan välityksellä käyttää sijoitustoiminnassaan seuraavia omaisuusluokkia ja sijoituskohteita:

1. Korkosijoitukset
 - a. Rahamarkkinasijoitukset
 - i. Pankkitilit
 - ii. Pankkitalletukset
 - iii. Rahamarkkinarahastot
 - iv. Muut rahamarkkinainstrumentit (sijoitus- ja yritystodistukset)
 - b. Valtioiden joukkovelkakirjalainat
 - c. Yritysten joukkovelkakirjalainat, Investment grade (Paremmat luottoluokituksen velkakirjalainat) ja High Yield (Heikkomman luottoluokituksen

- velkakirjalainat)
- d. Kehittyvien markkinoiden lainat

2. Osakkeet

- a. Pörssilistatut osakkeet

3. Vaihtoehtoiset sijoitukset

- a. Asunnot, kiinteistöt, tontit
- b. Infrastrukturi sijoitukset
- c. Velkasijoitukset julkisesti noteeraamattomiin yrityksiin (Private Debt/credit)
- d. Listaamattomien yritysten osakkeet (Private equity)
- e. Raaka-aineet

Vaihtoehtoiset sijoitukset on toteutettava välillisesti hajautetulla ratkaisulla, kuten rahastolla.

Kunnan sijoitustoiminnassa käytettäviin sijoitusinstrumentteihin eivät pääsääntöisesti kuulu

1. Johdannaiset

Johdannaissijoitukset ovat kuitenkin sallittuja silloin, kun ne on tehty rahaston sääntöjen mukaisesti.

Kunnan varoja ei saa sijoittaa suoraan seuraaviin alaomaisuuslajeihin: vipurahastot tai muut riskirahastot (hedge-rahastot. Hedge -rahastoihin saa sijoittaa vain välillisesti, eli rahaston rahastoihin, joissa on myös muita vaihtoehtoisin omaisuusluokkiin kuuluvia rahastosijoituksia.

2.3.2. Sijoituskohteiden myyntiperiaatteet

Tämän sijoitussuunnitelmaan piiriin kuuluvat kunnan sijoituskohteet eivät ole ns. strategisia sijoituksia, millä tarkoitetaan, että kunnan sijoituskohteet ovat myytävissä tai vaihdettavissa, mikäli ne eivät enää täytä kunnan kriteerejä hyvälle sijoituskohteelle. Kriteereiden määrittelyssä ja sijoituskohteiden arvioinnissa voidaan käyttää ulkopuolisia asiantuntijoita.

2.4. Varainhoitomalli

2.4.1. Varainhoidon muoto ja tavoitetila

Kunta voi toteuttaa sijoitukset itse sijoitussuunnitelman mukaisesti tai ulkoistaa varainhoidon.

Täyden valtakirjan omaisuudenhoidossa sijoituspäätökset on ulkoistettu varainhoitajalle tehdyn omaisuudenhoitosopimuksen rajoituksilla ja velvoitteilla.

Varainhoito ulkoistettaessa omaisuudenhoitomuotona voidaan käyttää joko konsultatiivista tai ns. täyden valtakirjan omaisuudenhoitoa. Omaisuudenhoidon muoto on pääsääntöisesti täyden valtakirjan omaisuudenhoitoa.

Varainhoitajina voidaan käyttää useampaa toimijaa, jotka täyttävät kunnan näkemyksen laadukkaasta varainhoitajasta. Varainhoitajilta edellytetään sijoitustoiminnassaan noudattavan samoja periaatteita, joita kunta noudattaa itse omassa sijoitustoiminnassaan.

2.4.2 Varainhoitajavaihdon periaatteet

Varainhoitajien menestymistä arvioi ja seuraa kunnanhallitus. Kunnanhallitus voi päättää varainhoitajan vaihtamisesta. Tällöin päätöksenteossa kiinnitetään huomiota mm. seuraaviin seikkoihin:

- 1) Tuotto on matalampi, kuin vallitsevalla riskitasolla on saavutettu yleisesti pitkällä aikavälillä (riskikorjattu tuotto suhteessa vertailuindeksiin)
- 2) Varainhoitajan toiminta on ristiriidassa Sijoitussuunnitelman kanssa tai varainhoitaja toimii varainhoitosopimusta ja/tai ohjeita vastaan
- 3) Varainhoitajan liiketoiminnassa tai henkilöstössä tapahtuu merkittäviä muutoksia, jotka voivat vaikuttaa palvelun/sijoitustoiminnan laatuun tai tavoitteiden saavuttamiseen.
- 4) Varainhoitajien kuluissa tulee selvä kasvu tai kulut ovat korkeita suhteessa muihin omaisuudenhoidon toimijoihin.
- 5) Tai muun perustellun syyn perusteella.

Kerran valtuustokaudessa arvioidaan mahdollista tarvetta kilpailuttaa varainhoito ja varainhoito kilpailutetaan tarvittaessa.

2.5. Kestävän sijoittamisen periaatteet

Toteuttamalla sijoitustoimintaa kestävästi kunta ei näe, että sijoitustuotoista tarvitsisi tinkiä nyt tai tulevaisuudessa. Kestävän kehityksen periaatteita tarkasti noudattavien yritysten ja varainhoitajien voidaan olettaa hoitavan usein myös taloudelliset velvoitteensa moitteettomasti, joka pienentää yrityksen toimintaan tai maineeseen liittyviä riskejä. Täten kestäväan sijoittamiseen kuuluu olennaisena osana myös vastuu sijoitustuotoista.

Varainhoitajayhteistyössä Paltamon kunta käy säännöllistä vuoropuhelua varainhoitajien kanssa ESG-asioista sijoitusten tuotto- ja riskiprofiilin edistämiseksi sekä edellyttää varainhoitajilta vuosittaista raportointia ESG-asioista. Odotuksena on, että varainhoitajat huomioivat oheisissa periaatteissa kuvatut vastuullisen sijoittamisen periaatteet ja toteuttamistavat toiminnassaan sekä raportoivat niiden toteutumisesta.

Omaisuudenhoidossa käytetään YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden noudattamiseen sitoutuneita omaisuudenhoitajia. Allekirjoittaneet varainhoitajat sitoutuvat tällöin huomioimaan vastuullisuuskysymykset sijoitustoiminnassa.

Kestävän sijoittamisen (ESG) pääperiaatteiden noudattamisen tavoitteena on ympäristön huomioiminen (E), yhteiskuntavastuun (S) ja hyvän hallintotavan mukainen toiminta (G). Nämä asiat koskevat mm. ihmisoikeuksien noudattamisen, tasa-arvon ja lapsityövoiman käytön estämisen sekä työelämän perusoikeuksien noudattamisen.

Mikäli omaisuudenhoitajalla on syytä epäillä, että jokin hänen hoidossaan olevista sijoituskohteista saattaa olla ristiriidassa em. periaatteiden kanssa, on hänellä velvollisuus informoida kuntaa asiasta viivytyksettä.

Mikäli sijoittaminen hoidetaan ulkoistetusti omaisuudenhoitajan toimesta, niin vaikuttaminen tapahtuu ennen kaikkea varainhoitajien valinnan ja varainhoitajille annettavan ohjeistuksen kautta välillisesti. Varainhoitajien osalta arvioidaan erityisesti sitä, että varainhoitaja ottaa sijoitusten kestävyys huomioon osana sijoituksiin liittyvää päätöksentekoa.

Kaikessa noudatetaan vallitsevia lakeja ja virallisia ohjeistuksia, tätä sijoitussuunnitelmaa sekä muita Kunnan hallituksen tekemiä päätöksiä ja ohjeita. Sijoitussalkun hoito voidaan ulkoistaa hyvämaineiselle Finanssivalvonnan valvomalle varainhoitajalle. Varainhoitajan toiminnassa, mukaan lukien varainhoitajan valitsemat sijoituskohteet, kiinnitetään huomiota läpinäkyvyyteen ja kokonaiskustannuksiin.

Sijoitustoiminnan tulee olla myös eettistä. Kunta välttää sijoittamasta aseisiin, uhkapeleihin ja lapsityövoimaan.

3. Riskienhallinta

3.1 Riskienhallinnan yleisperiaatteet

Sijoitustoimintaan liittyy aina riskejä, joiden vaikutuksiin pyritään varautumaan jo etukäteen omaisuuden riittävällä hajautuksella, omaisuusluokka- ja instrumenttivalinnoilla sekä muilla rajoituksilla. Sijoitustoiminnan säännöllistä raportointia käytetään riskienhallinnan työkaluna seurattaessa varainhoitajien menestymistä. Lisäksi Sijoitussuunnitelmaa tarkistetaan tarvittaessa.

3.2 Hajauttamisen periaatteet

Riskejä hajautetaan allokoimalla sijoitusomaisuutta eri omaisuusluokkiin maantieteellisesti hajauttaen sekä eri sijoituskohteisiin. Edellä mainitulla pyritään nimenomaan turvaamaan kunnan tuottopohja talouden eri sykleissä.

Hajauttamisen vaatimuksesta huolimatta kunnan varat tulee sijoittaa sellaisiin kohteisiin, joiden hallinnointi ei ole kohtuuttoman työlästä eikä aiheuta huomattavia kustannuksia. Hallinnoinnin apuna voidaan käyttää asiantuntijoita.

Edelleen kunnan kokonaisriskiä hallitaan seuraavien periaatteiden mukaisesti:

1. Yhden sijoituksen markkina-arvo ei saa vastata yli 5 % kyseenomaisesta omaisuusluo-

kasta. Tätä vaatimusta ei kuitenkaan huomioida, jos kunnan varoja kohdistetaan laajasti hajautettuun rahastoon tai vastaavaan, jolla voidaan hajauttaa sijoitukset laajasti eri sijoituskohteisiin ja omaisuusluokkiin kustannustehokkaasti ja vähällä välillä.

2. Sijoitusten hajautuksen tehostamiseksi, turvaavuuden lisäämiseksi ja / tai tuottotavoitteen nostamiseksi osake- ja vaihtoehtoisia sijoituksia voidaan tehdä muihin kuin euromääräisiin kohteisiin. Korkosijoituksissa ei valuuttariskille altistumista sallita pois lukien kehittyvien markkinoiden ja HY-lainat, joissa valuuttariskille altistuminen sallitaan. Korkosijoituksissa pääpainon tulee olla hyvän luottoluokituksen (investment grade, luottoluokitukseltaan nämä lainat ovat vähintään BBB -tasoa Standard & Poor's luokituksen mukaan.) yrityslainoissa ja valtionlainoissa. Suoraan sijoitetut luokittelemattomat lainat katsotaan lähtökohtaisesti heikon luottoluokituksen lainoiksi (high yield, luottoluokitukseltaan nämä lainat ovat korkeintaan BB+ -tasoa Standard & Poor's luokituksen mukaan.) ellei suomalainen finanssilaitos ole erikseen katsonut lainan riskin vastaavan hyvän luottoluokituksen tasoa.
3. Korkeamman riskin yrityslainarahastoissa (High Yield, Alle BBB-) paino saa olla maksimissaan 25 % korkosijoituksista ja kehittyvien markkinoiden lainarahastoissa saa olla maksimissaan 15 % korkosijoituksista. Yhteensä kehittyvien markkinoiden lainoissa ja korkeamman riskin yrityslainoissa (High Yield), voi olla 30 % korkosijoituksista.
4. Vaihtoehtoisten sijoitusten tulee olla luonteeltaan ymmärrettäviä ja läpinäkyviä eikä niiden avulla saada ottaa tarpeettoman suurta riskiä. Vaihtoehtoisilla sijoituksilla tavoitellaan erityisesti sijoitussalkkua hajauttavia ominaisuuksia sekä vakaata tuottoa ja vähäistä riippuvuutta perinteisiin sijoituskohteisiin. Sijoituksien kassavirta on oltava ennustettavaa ja ymmärrettävää, esimerkiksi korkojen tai vuokratuottojen muodossa.
5. Kehittyvien markkinoiden osakkeisiin voi sijoittaa maksimissaan 20 % osakesijoitusten painoista.
6. Venäjälle ei voi sijoittaa.
7. Metsäsijoituksiin ei voi sijoittaa.

3.3 Likviditeetin turvaaminen

Kunnan varallisuudesta korko- ja osakesijoitusten tulee olla likvideissä sijoituskohteissa (likvideillä sijoituksilla tarkoitetaan kohteita, jotka ovat normaalitilanteissa myytävissä ilman markkinavaikutuksia ja aiheetonta viivettä.)

Vaihtoehtoisissa sijoituksissa pääomat ovat yleensä sitoutuneet pidempään kuin listatuilla rahoitusmarkkinoilla, jolloin pääomien vapauttamiseen saattaa mennä useampi vuosi. 50 % vaihtoehtoisista sijoituksista tulee olla realisoitavissa vuoden aikana. Yli kymmeneksi vuodeksi rahoja voidaan sitoa vain hallituksen erillisellä päätöksellä.

4. Allokaatio

4.1 Sijoitustoiminnan tavoiteallokaatio ja liukumaväli

Alla esitettynä pitkän aikavälin näkemys kunnan koko sijoitusvarallisuuden tavoitepainoista vaihteluväleineen.

Vaihteluväli on määritelty kunnan pysyvälle sijoitusvarallisuudelle. Omaisuuslajien ja niiden sisäinen allokaatio perustuu kulloinkin voimassa olevaan markkinanäkemykseen. Markkinatilanteen mukaan Kunnan varallisuus voi siten olla joko ali- tai ylipainossa neutraalipainoon nähden.

Sijoitussalkun neutraaliallokaatio kuvaa omaisuusluokkien välistä jakaumaa neutraalissa markkinatilanteessa.

Omaisuuslaji	Vaihteluvälin ala-raja	Neutraaliallokaatio	Vaihteluvälin ylä-raja
Korkosijoitukset	30 %	35 %	100 %
Osakesijoitukset	0 %	45 %	60 %
Vaihtoehtoiset sijoitukset	0 %	20 %	25 %

Taulukko 1 Sijoitussalkun neutraaliallokaatio

5. Sijoitustoiminnan seuranta ja raportointi

5.1 Raportoinnin periaatteet

Varainhoitajat raportoivat kunnanjohtajalle sijoitustoiminnasta kuukausittain. Kuukausittaisesta raportoinnista on käytävä ilmi vähintään sijoitusvarallisuuden koko ja sen jakautuminen sijoitusluokittain, koko sijoitussalkun koostumus ja siinä tapahtuneet muutokset ja sijoitustoiminnan tuloksellisuus.

Sijoitustoiminnan menestymisestä raportoidaan kvartaaleittain hallitukselle. Hallitukselle toimitettavasta kvartaalittaisesta raportoinnista on käytävä ilmi vähintään sijoitusvarallisuuden koko, mahdolliset muutokset sijoitussalkun koostumuksessa ja sijoitustoiminnan tuloksellisuus.

Sijoituskohteiden vastuullisuuden toteutumista seurataan varainhoitajan tuottamien kestävyysraporttien sekä yritysvastuuraporttien kautta.

Säännöllisen raportoinnin tarkoituksena on minimoida sijoitustoimintaan liittyvät riskit ja varmistaa pääoman suotuisa kehitys. Lisäksi kunnalle tulee olla saatavilla tieto, mistä

omaisuuseristä ja kohdesijoituksista sijoitussalkku kokonaisuudessaan koostuu ja mitkä ovat keskeisimmät salkkuun kohdistuvat riskit.

Merkittävistä sijoituksiin liittyvistä tapahtumista raportoidaan kunnalle ilman viivettä.

5.2 Käytettävät vertailuindeksit ja tuottojen seuranta

Ulkopuolisen varainhoitajan saavuttamaa tuottoa ja riskitasoa verrataan vuosittain suhteessa relevanttiin vertailukohtaan ja mahdollisiin muihin varainhoitajiin. Tulosten ja riskien arvioinnissa keskitytään pitkän aikavälin havaintoihin kunnan Sijoitussuunnitelman mukaisesti. Käytettävän vertailuindeksin sisältö laaditaan yhdessä ulkopuolisen asiantuntijan tai varainhoitajan kanssa, jotta käytettävä vertailuindeksi kuvastaa mahdollisimman oikeudenmukaisesti varainhoitajan kunnalle saavuttamia tuloksia.

Sijoitussalkun tuottoa seurataan säännöllisesti.

5.3 Ulkopuoliset asiantuntijat

Kunnalla on mahdollisuus tarvittaessa käyttää sijoitustoiminnan seurannassa ja arvioinnissa ulkopuolisia ammattilaisia, joiden tehtävänä on varmistaa Kunnan sijoitustoiminnan järjestäminen tehokkaasti sekä arvioida riskejä varainhoitajista riippumattomasti.

5.4 Sijoitussuunnitelman päivitystiheys

Kunta arvioi tarvetta päivittää Sijoitussuunnitelman valtuustokausittain ja tarvittaessa päivittää sijoitussuunnitelman. Tällä pyritään turvaamaan, että Sijoitussuunnitelma on ajantasainen suhteessa vallitsevaan markkinatilanteeseen ja kunnan omaisuuteen sekä sijoitustoiminnan tarkoitukseen.